UNIVERSITY OF HELSINKI

https://helda.helsinki.fi

Uskomushoito tarkoittaa eri asiaa kuin CAM

Hemilä, Harri

2016
Suomen lääkäriliitto
http://hdl.handle.net/10138/172380
Hemilä, H 2016, 'Uskomushoito tarkoittaa eri asiaa kuin CAM', Suomen lääkärilehti, Vuosikerta. 71, Nro 39, Sivut 2404-2404. < http://www.laakarilehti.fi/ajassa/keskustelua/uskomushoito-tarkoittaa-eri-asiaa-kuin-cam >

Downloaded from Helda, University of Helsinki institutional repository. https://helda.helsinki.fi
This is an electronic reprint of the original article.
This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.
Please cite the original version.

Uskomushoito tarkoittaa eri asiaa kuin CAM

Harri Hemilä
LT, FT, dosentti
Kansanterveystieteen osasto, Clinicum, Helsingin yliopisto
http://www.helsinki.fi/people/Harri.Hemila
http://www.mv.helsinki.fi/home/hemila/Finnish.htm
http://www.mv.helsinki.fi/home/hemila/FinnishVitC.htm

Julkaistu lehdessä:

Suomen Lääkärilehti 2016;71(39):2404
http://www.laakarilehti.fi/ajassa/keskustelua/uskomushoito-tarkoittaa-eri-asiaa-kuin-cam
http://www.fimnet.fi/cl/laakarilehti/pdf/2016/SLL392016-2404.pdf
http://www.mv.helsinki.fi/home/hemila/F/HH_SLL_2016b.pdf

Tässä versiossa on referensseille linkit

Uskomushoito tarkoittaa eri asiaa kuin CAM

Juhana Seppänen ym. käsittelevät artikkelissaan Lääkärilehdessä 34/2016 lääketieteen opiskelijoiden suhtautumista uskomushoitoihin ja kirjoittavat, että uskomushoidoista käytetään englannin kielessä käsitettä CAM [complementary and alternative medicine] (1). Tämä johtaa lukijoita harhaan. Termit uskomushoito ja CAM tarkoittavat eri asioita.

Suomessa lääketieteen sanastolautakunta määrittelee, että "uskomuslääkintää ovat hoidot, joihin liittyy lääketieteellisen tiedon kanssa ristiriidassa olevia uskomuksia esimerkiksi elimistön toiminnasta, lääkkeiden ja ravinnon vaikutuksista ja sairauksien syistä" (2). CAM puolestaan viittaa yleensä hoitoihin, jotka ovat lääketieteen valtavirran ulkopuolella (3-6). Esimerkiksi Cochrane-yhteisö luokittelee CAM-hoidoiksi useita itsehoitolääkityksiä, kuten vitamiinien käytön sairauksien estoon tai hoitoon, koska ne ovat lääkäreistä riippumattomia hoitoja (3). Se, että jokin hoito on lääkäreiden valtapiirin ulkopuolella, ei kuitenkaan merkitse sitä, että kyseinen hoito olisi välttämättä tehotonta. Eräille CAM-hoidoille on satunnaistettujen tutkimusten tuki ja kyseiset hoidot eivät perustu lääketieteellisen tiedon kanssa ristiriidassa oleviin uskomuksiin (6,7).

Yksi selkeä esimerkki uskomushoito- ja CAM-termien eroista ilmenee siinä, kuinka foolihapon käyttö sikiön kehityksen varmistamiseksi luokitellaan. Sanastolautakunnan luokituksen mukaan se ei ole koskaan ollut uskomuslääkintää (2). Cochrane-yhteisön luokittelussa se on CAM-hoitoa, "koska ravintolisien käyttö on yleensä potilaiden itsensä toteuttamaa ja lääkäreistä riippumatonta" (3,8).

Kirjoittajat esittävät, että englannin kielen käsite CAM tarvitsisi parempia perusteita (1). He jättivät kuitenkin huomioimatta useita artikkeleita, joissa CAM-käsitteen määritelmiä on pohdittu (3,4).

Seppäsen ym. tutkimuksessa puolet lääketieteen opiskelijoista katsoi, että paras nimi lääketieteen ulkopuolisille hoidoille on uskomushoidot. Tällainen tulos kertoo siitä, miten tehokkaasti termi uskomushoito on lanseerattu suomalaisen lääketieteen kieleen. Puolet loppuvaiheen opiskelijoista halusi lisää opetusta vaihtoehtohoidoista (1). Tämä on aiheellinen toive, jotta lääketieteen ulkopuolisen hoitokentän peruskäsitteet jäsentyisivät nuorille lääkäreille.

Voimakkaasti leimaavat nimet johtavat vääristyneeseen ajatteluun (5,8). CAM-termin neutraali suomenkielinen vastine on vaihtoehtohoito.

Kirjallisuutta

1 Seppänen J, Kamaja M, Myllykangas M, Tuomainen TP. Lääketieteen opiskelijoiden suhtautuminen uskomushoitoihin. Suom Lääkäril 2016:71:2051–7.
http://www.laakarilehti.fi/tieteessa/terveydenhuoltoartikkelit/laaketieteen-opiskelijoiden-suhtautuminen-uskomushoitoihin
http://www.fimnet.fi/cl/laakarilehti/pdf/2016/SLL342016-2051.pdf

2 Lääketieteen sanastolautakunta. Uskomuslääkintä ei ole käännöstermi. Duod 2016;132:1390.
http://www.terveysportti.fi/xmedia/duo/duo13223.pdf

3 Wieland LS, Manheimer E, Berman BM. Development and classification of an operational definition of complementary and alternative medicine for the Cochrane collaboration.
Altern Ther Health Med 2011;17:50–9.
http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3196853

4 Definition of CAM. Kirjassa: Complementary and alternative medicine in the United States. Institute of Medicine. Washington, DC: National Academies Press 2005; s. 16–20.
http://www.nap.edu/read/11182
https://www.nap.edu/read/11182/chapter/3#16

5 Hemilä H. Uskomuslääkintä on harhaanjohtava termi. Duod 2016;132:1389–90.
http://www.terveysportti.fi/xmedia/duo/duo13222.pdf
http://www.terveysportti.fi/xmedia/duo/duo13223.pdf
http://www.mv.helsinki.fi/home/hemila/F/HH_Duod_2016.pdf

6 Hemilä H. Vaihtoehtohoito voi joskus perustua näyttöön. Suom Lääkäril 2016;71:1298–9.
http://www.laakarilehti.fi/ajassa/nakokulmat/vaihtoehtohoito-voi-joskus-perustua-nayttoon
http://www.fimnet.fi/cl/laakarilehti/pdf/2016/SLL182016-1298.pdf
http://www.mv.helsinki.fi/home/hemila/F/HH_SLL_2016a.pdf

7 Louhiala P, Hemilä H. Can CAM treatments be evidence-based?
Focus Altern Complement Ther 2014;19:84–9.
http://dx.doi.org/10.1111/fct.12110
http://hdl.handle.net/10138/153047

8 Hemilä H. Ongelmia lääketieteen sanastolautakunnan vastineessa koskien uskomuslääkintä-termiä. Helsingin yliopiston digitaalinen arkisto, 2016.
https://helda.helsinki.fi/handle/10138/166317